

ЕПІДЕМІОЛОГІЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ, ІСТОРІЯ

УДК 159.98-053.4:616.314-053.2

**В. С. Мельник, С. В. Мельник, В. В. Горзов,
Е. А. Шулинець, Н.М. Пришляк**

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**ВИКОРИСТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО
ТЕСТУ «ЛЮШЕРА» У ПРАКТИЧНІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ ДИТЯЧОГО
ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА**

Специфіка роботи дитячого лікаря-стоматолога пов'язана з психо-фізіологічними особливостями пацієнтів дитячого віку, внаслідок поведінки яких впливає на процес лікування, ускладнюючи його. Психологічні стани можуть позитивно впливати на виконувани діяльність, на процес спілкування та лікування, а можуть і дезорганізувати їх, тобто здійснювати регулюючий вплив. Отже, визначення емоційних станів дитини є важливим моментом для надання коректної стоматологічної допомоги дітям старшого дошкільного віку. Як показують результати наукового дослідження тест «Люшера» відіграє важливу роль у виявленні дійсного психо-емоційного стану дитини старшого дошкільного віку та коректного підходу щодо її лікування.

Ключові слова: тест Люшера, емоційний стан, психологічний підхід, дитячий лікар-стоматолог.

**В. С. Мельник, С. В. Мельник, В. В. Горзов,
Е. А. Шулинець, Н.М. Пришляк**

ДВНЗ «Ужгородский национальный университет»

**ИСПОЛЬЗОВАНИЕ
ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ТЕСТА
«ЛЮШЕРА» В ПРАКТИЧЕСКОЙ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ДЕТСКОГО
ВРАЧА-СТОМАТОЛОГА**

Специфика работы детского врача-стоматолога связана с психо-физиологическими особенностями пациентов детского возраста, в результате поведение которых влияет на процесс лечения, усложняя его. Психологические состояния могут положительно влиять на выполняемую деятельность, на процесс общения и лечения, а могут и дезорганизовать их, то есть осуществлять регулирующее воздействие. Следовательно, определение эмоциональных состояний ребенка является важным моментом для предоставления корректной стоматологической помощи детям старшего дошкольного возраста. Как показывают результаты научного исследования тест «Люшера» играет важную роль в выявлении реального психо-эмоционального состояния ребенка старшего дошкольного возраста и корректного подхода к ее лечению.

Ключевые слова: тест Люшера, эмоциональное состояние, психологический подход, детский врач-стоматолог.

**V. S. Melnyk, S. V. Melnyk, V. V. Horzov,
E. A. Shulynets., N. M. Pryshlyak**

Uzhhorod National University

**USE OF THE PSYCHOLOGICAL TEST
"LUSHER" IN THE PRACTICAL ACTIVITY
OF A PEDIATRICIAN-DENTIST**

ABSTRACT

The specifics of the work of a pediatrician-dentist are related to the psycho-physiological characteristics of children of childhood, due to the behavior of which affects the process of treatment, making it difficult. Psychological states can positively influence the activities performed, the process of communication and treatment, and can disorganize them, that is, to exercise regulatory influence. So, determining the emotional state of the baby is an important point for providing proper dental care to older children. As the results of scientific research show, the Lusher test plays an important role in identifying the true psycho-emotional state of a child of the senior preschool age and the correct approach to its treatment.

Key words: Luscher's test, emotional state, psychological approach, children's dentistry.

Актуальність. Робота дитячого лікаря-стоматолога пов'язана з психофізіологічними особливостями пацієнтів дитячого віку, поведінка яких впливає на процес лікування. Дитина взаємодіючи з навколишнім середовищем, з іншими людьми, виконуючи соціальну роль чи проводячи аналіз власних дій, певним чином переживає певне ставлення до того, що з нею відбувається, відчуваючи цілий спектр емоційних станів. Емоції виражають стан дитини, її відношення до навколишнього світу і залежать від різних складових психологічної структури особистості, темпераменту, емоційної стійкості [4]. Емоційні переживання носять суто особистісний характер і виступають лакмусовим папірцем у визначенні особистісно значущих відносин. Психологічні стани можуть позитивно впливати на виконувани діяльність, на процес спілкування та лікування, а можуть і дезорганізувати їх, тобто здійснювати регулюючий вплив [5]. Отже, визначення емоційних станів дитини є важливим моментом для надання коректної стоматологічної допомоги дітям старшого дошкільного віку.

Мета. З метою покращання якості надання стоматологічної допомоги дітям старшого дошкільного віку (4-6 років) ми використовували інтерпретований метод психологічного тесту «Люшера» для:

© Мельник В. С., Мельник С. В., Горзов В. В., Шулинець Е. А., Пришляк Н. М., 2018.

- дослідження емоційних установок дитини по відношенню до майбутніх стоматологічних втручань;

- дослідження рівня комфортності дитини в стоматологічному кабінеті безпосередньо перед прийомом лікаря;

- виявлення осіб схильних до депресивних станів і афектних реакцій.

Виклад основного матеріалу. Для виконання дослідження був використаний кольоровий тест Люшера, який включає в себе 8 кольорів. Було проведено тестування 127 дітей старшого дошкільного віку (4-6 років) які навчаються в дошкільних навчальних закладах м. Ужгорода та Ужгородського району.

Кожній досліджуваній дитині потрібно було обрати з восьми кольорів той, який найбільше

подобається. При цьому потрібно пояснити, що він повинен вибрати колір не намагаючись співвіднести його з улюбленим кольором в одязі, кольором очей і т. д. Картку з вибраним кольором слід відкласти в сторону, перевернувши кольоровою стороною вниз. Потім треба обрати з решти семи кольорів найбільш приємний. Обрану картку слід покласти кольоровою стороною вниз праворуч від першої. І так до кінця [3].

Через 2-3 хв. знову процедуру слід повторити. При цьому варто пояснити, що досліджуваній не повинен згадувати порядок розкладки у першому виборі і свідомо змінювати попередній порядок. Він повинен вибирати кольори, ніби вперше [1].

Перший вибір в тесті Люшера характеризує бажаний стан, другий – дійсний (табл.).

Таблиця 1

Результати бажаного та дійсного психо-емоційного стану дитини згідно інтерпретованого тесту «Люшера»

Взаємне положення основних кольорів	Бажаний стан	Дійсний стан
1 і 2	25	18
2 і 3	32	14
3 і 4	16	23
1 і 4	24	31
1 і 3	9	12
2 і 4	21	29

Всі кольори Макс Люшер поділив на основні і додаткові.

До основних відносяться:

№ 1 – синій. Символізує стан спокою, потребу у відпочинку, емоційну стабільність і задоволеність, душевну прихильність, гармонію. Особистісні характеристики кольору: чесність, справедливість, незворушність, доброта і сумлінність.

№ 2 – зелений. Символізує вольове зусилля, напругу і наполегливість у досягненні цілей, самовпевненість, прагнення до самовираження та успіху, діловитість, упертість, енергійний захист своїх позицій. Самостійність, незворушність, черствість.

№ 3 – червоний. Символізує силу волі, активність, що доходить в ряді випадків до агресивності, прагнення до успіху через боротьбу, наступальність і владність, потребу діяти і витратити сили, лідерство та ініціативність, збудженість. Особистісні характеристики: чуйність, рішучість, енергійність, напруженість, дружелюбність, впевненість, товарицькість, дратівливість, привабливість, діяльність.

№ 4 – жовтий. Символізує активність, прагнення до спілкування і сприйнятливості до всього нового, оптимізм, радість і веселість, розслаб-

леність і розкутість, оригінальність і прагнення до розширення своїх можливостей. До особистісних характеристик відносяться: балакучість, природність, відкритість, товарицькість, енергійність.

До додаткових належать:

№ 5 – фіолетовий. Символічне значення: вразливість, емоційна виразність, чутливість, інтуїтивне розуміння, зачарованість і мрійливість, захоплення і фантазії. Особистісні характеристики: несправедливість, нещирість, егоїстичність, самостійність.

№ 6 – коричневий. Уособлює комфорт тілесних відчуттів, прагнення до затишку і спокою, фізичну легкість і сенсорну задоволеність. Для коричневого кольору були отримані такі особистісні характеристики, як поступливість, залежність, спокій, сумлінність і розслабленість.

№ 7 – чорний. Символізує в першу чергу заперечення, закінчення чого-небудь і відмову, зречення і неприйняття, протест проти чого – або кого-небудь. У граничній формі символізує небуття. Особистісні характеристики чорного кольору: непривабливість, мовчазність і замкнутість, упертість, егоїстичність, незалежність, ворожість.

№ 0 – сірий. Символізує нейтральність і “безбарвність”, неучасть, соціальну відгородженість, свободу від зобов’язань, невірноваженість, млявість і розслабленість, невпевненість, несамостійність і пасивність.

М. Люшер дав приблизну характеристику обраних позицій: [2] 1-а позиція відображає засоби досягнення мети (наприклад, вибір синього кольору говорить про намір діяти спокійно, без зайвої напруги, злагоджено та усвідомлено); 2-а позиція показує мету, до якої прагне досліджуваний;

3-а і 4-а позиції характеризують перевагу кольору і відображають відчуття досліджуваним істинної ситуації, в якій він знаходиться, або ж образ дій, який йому підказує ситуація;

5-а і 6-а позиції характеризують байдужність до кольору, нейтральне до нього ставлення. Вони

ніби свідчать, що досліджуваний не зв’язує свій стан, настрій, мотиви з даними кольорами. Однак у певній ситуації ця позиція може містити резервне трактування кольору, наприклад, синій колір (колір спокою) відкладається тимчасово як невідповідний у даній ситуації;

7-а і 8-а позиції характеризують негативне ставлення до кольору, прагнення придушити будь-яку потребу, мотив, настрій.

Розглядається взаємне положення основних кольорів:

Коли № 1 і 2 (синій і зелений) знаходяться поруч (утворюючи функціональну групу), підкреслюється їхня загальна риса – суб’єктивна спрямованість «всередину» (готовність співпрацювати дитини з лікарем-стоматологом) (рис. 1).

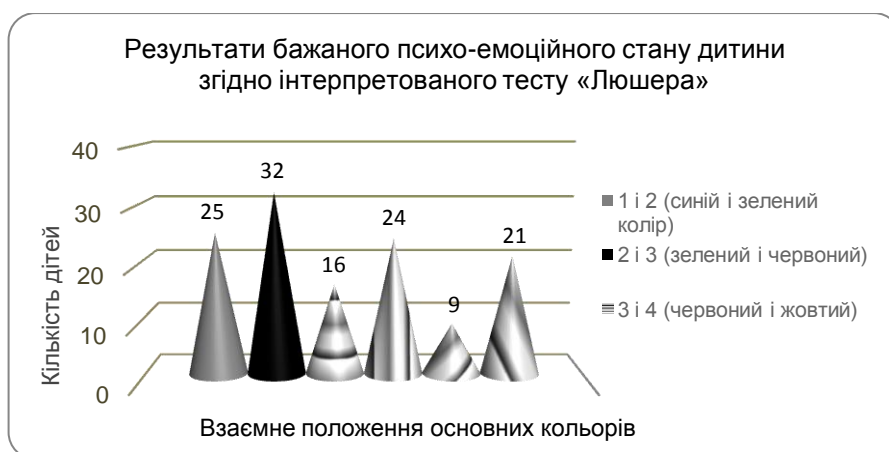

Рис. 1. Результати бажаного психо-емоційного стану дитини згідно інтерпретованого тесту «Люшера».

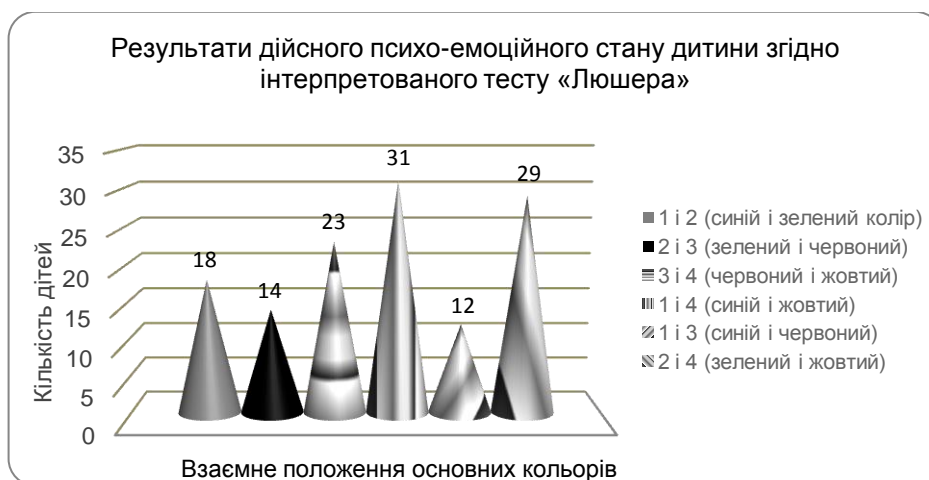

Рис. 2. Результати дійсного психо-емоційного стану дитини згідно інтерпретованого тесту «Люшера».

Спільне положення кольорів № 2 і 3 (зеленого і червоного) вказує на автономність, самостійність у прийнятті рішень, ініціативність, (бажанні активно приймати участь в лікувальному процесі).

Поєднання кольорів № 3 і 4 (червоного і жо-

втого) підкреслює спрямованість «зовні» (вплив батьків зовні на процес лікування зубів у дитини).

Поєднання кольорів № 1 і 4 (синього і жовтого) підсилює уявлення залежності досліджуваних від середовища (мінливість поведінки дити-

ни в кріслі лікаря-стоматолога внаслідок різних подразнюючих чинників (світло, звук наконечника)) (рис. 2).

При поєднанні кольорів № 1 і 3 (синього і червоного) в одній функціональній групі підкреслюється сприятливий баланс залежності від середовища і суб'єктивної спрямованості (синій колір) і автономності, спрямованості «зовні» (червоний колір) (сприятливе ставлення до лікування як дитини, так і її батьків).

Поєднання зеленого і жовтого кольорів (№ 2 і 4) розглядається як протиставлення суб'єктивного прагнення «всередину», автономності, упертості прагненню «зовні» (не бажання дитини проводити будь які медичні маніпуляції та наполегливому ставленню батьків щодо втручання).

Результати. Нами було протестовано 127 дітей, у віці 4-6 років, що навчаються на базі дитячих дошкільних навчальних закладів м.Ужгорода та Ужгородського району.

Згідно результатів аналізу бажаним психоемоційним станом дитини найбільша кількість дітей (32) приймають рішення самостійно та активно приймають участь у лікувальному процесі. Найменша кількість дітей (9) мають сприятливу залежність від середовища і суб'єктивної спрямованості і автономності.

Висновки. На сьогоднішній день тест Люшера входить до трійки найбільш точних психологічних тестів, його застосовують психологи, практикуючі лікарі-психотерапевти та значною мірою його можна використовувати в практиці дитячого лікаря-стоматолога, для виявлення емоційного напруження та психологічного стану дитини щодо майбутніх стоматологічних втручання, та можливість своєчасно скорегувати поведінку дитини для успішного її лікування.

REFERENCES

1. **Lakosina N.D.** Medical psychology 2015; 21-43.
2. **Sergeyev I.I., Pankova O.F.** Clinical psychology 2015; 11-15.
3. **Vitenko I.S.** Medical psychology 2017; 57-83.
4. **Kosheleva A.D.** Emotional development of preschool children 2015; 35-56.
5. **Nikonova O.A.** Luscher-Color-Diagnostic 2015; 120-126.

Надійшла 09.04.18

УДК 378.126

**О. В. Денга, д. мед. н., К. С. Шуміліна, к. мед. н.,
І. С. Папировнік, Дієва Т. В., д. мед. н.**

Одеський Національний Медичний Університет

ПРИНЦИПИ Й МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ-МЕДИКАМ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ, ТА ФОРМИ ЙОГО ОРГАНІЗАЦІЇ

Отримані результати свідчать про те, що для ефективного навчання студентів медиків, які навчаються англійською мовою, необхідний диференційований, дидактично обґрунтований, індивідуальний підхід до вибору методу та форми подання інформації, завдяки якому підвищується рівень успішності та професіоналізму випускників Одеського Національного Медичного Університету.

Ключові слова: методи дидактики, викладання англійською мовою, студенти-медики.

**О. В. Денга, Е. С. Шуміліна,
І. С. Папировнік, Дієва Т. В.**

Одесский Национальный Медицинский Университет

ПРИНЦИПЫ И МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ-МЕДИКОВ, ОБУЧАЮЩИХСЯ НА АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ, И ФОРМЫ ЕГО ОРГАНИЗАЦИИ

Полученные результаты свидетельствуют о том, что для эффективного обучения студентов-медиков, обучающихся на английском языке, необходим дифференцированный, дидактически обоснованный, индивидуальный подход к выбору метода и формы представления информации, благодаря которому повышается уровень успешности и профессионализма выпускников Одесского Национального Медицинского Университета.

Ключевые слова: методы дидактики, преподавание на английском языке, студенты-медики.

**О. V. Denga, K. S. Shumilina, I. S. Papirovnik,
T. V. Djeva**

Odessa National Medical University

PRINCIPLES AND METHODS OF LECTURING FOR FOREIGN MEDICAL STUDENTS STUDYING IN ENGLISH LANGUAGE, AND FORMS OF ITS ORGANIZATION

ABSTRACT

The lecturing for foreign medical students in English requires not only a high level of professionalism of a doctor-lecturer, but also advanced knowledge of a foreign language, psychology of interpersonal relations, as well as the culture of the community of foreign citizens.